

dörhöz rohantam és kezemet a kanáltésztába csaptam. Mielőtt eltűntem volna a csörr-baiiiiingban, a Haha ezt üvöltötte:

– Hagyd abba!

Merő csodálkozással bámultam a kanalakra, abba tudtam hagyni.”

A könyvben – amelyet a könnyebbség kedvéért nevezzünk életregénynek –, a szerző Axel Brauns életét, személyiségfejlődését, a Denevérek és Cifraárnyak világának megismerésére tett sikeres életútját tárja elénk megszületésétől egyetemi tanulmányaiig. Miközben megismerkedünk Hahával, Borzzal és Honcsival, a Cifraárnyak és Denevér gyerekekkel és felnőttekkel, a „kettős-hármas-négyes-jó” sötétséggel, a „hacsogszoba” titkaival, a születésnapok Hamburgban történő megünneplésének, a járdalapok fugái tiszteletben tartása felrúghatatlan szabályainak fontosságával, rádöbbenhetünk arra, hogy a barlanggyerekek számunkra érthetetlen viselkedése a saját világuk szabályai szerint mily logikus, mily szép, és csak szégyenkezhetünk, hogy mi mennyivel sikertelenebbek vagyunk e másik világ megismerésében a könyv szerzőjénél. Aki végül is a mi világunk szinte minden szabályát megérti, és képes is alkalmazkod-

ni hozzá. Be kell látnunk, hogy a nekünk kínosan kényszeresnek tűnő cselekvéssorok, magatartásformák a barlanggyerekek számára a biztonságot nyújtó világrend részei. A kiadvány minden egyes lapja újabb és újabb titkokba enged bepillantást és segít megérteni, hogy a passzív elfogadáson túl, és a ki nem merülő szeretet mellett, ezen gyermekek és felnőttek megértéséhez szabad igénybe venni a rációt is. Csak kellő időt kell fordítani arra, hogy a logikus magyarázatokat cselekvéseikre, viselkedésükre ne a mi világunk rendje szerint keressük, hanem találjuk meg az adott gyermek számára legfontosabb „Máris sziget”, vagy „kettős-jó fényt”, vagy „kettős-jó sötétséget”.

Egy szakmai ajánlásban sem kerülhetjük meg, hogy a fordító, Erdélyi Z. János munkája iránti csodálatunkat ne fejezzük ki, hiszen a sajátos szókinccs magyarra átültetése zseniálisra sikerült.

Ajánlom a könyvet minden gyerekvédelmi szakembernek, pedagógusnak és szülőnek.

dr. Radoszav Miklós

*Axel Brauns: Cifraárnyak és Denevérek (Élet egy másik világban)
GABO Kiadó 2003.*

Gyerekvédelem másképp, avagy a dévai gyermekotthon

Az alábbi tanulmány, beszámoló vállaltan nagyon szubjektív, így biztosan több szempontból is elfogult. Azért adjuk mégis közre – erősen szerkesztett változatban – mert sokféle szakmai szempontból vitára ingerlő az a módszer, amelyet Csaba atya alkalmaz. Sokféle kérdést vet fel, hogy mit lehet, mit szabad tenni a nyomor, a veszélyeztetettség csökkentése érdekében, mint ahogy az is, hogy hogyan kell ezt tenni. Ez egy lehetséges válasz, aminek minősítése, értékelése biztosan nem a mi feladatunk, ráadásul keveset is tudunk a szükségletekről, adatokról, más létező lehetőségekről ahhoz, hogy értékelhessük a helyzetet, az intézmény munkáját. Abban biztosak vagyunk, hogy átfogó gyerekvédelmi rendszer nélkül, amely az alapellátást és a szülők támogatását célozza meg, nincs esély a hosszú távú, jól működő rendszer kialakítására, működtetésére.

Ez nagyon hosszú idő, még akkor is, ha Románia sok éve küzd a gyerekvédelmi rendszer átalakításával, a helyi, önkormányzati szociálpolitika jobbra tételével, és nagyon sok külső segítséget is kap: nemzetközi szervezetek tucatjai dolgoznak ma is ott. Az EU-hoz való csatlakozás egyik feltétele a gyerekvédelmi rendszer szükséges és elfogadható átalakítása, miközben nyilvánvalóan a gazdasági problémák nehezítik a modernizálást, szemléletváltozást, minőség javítást. Attól mindenkit óvnánk, hogy nemzetiségi, kisebbségi kérdést csináljon ezekből az ügyekből, ez nem segít a gyerekeknek, és nem segít a régió országainak sem, félrevezet és még több bánatot teremt.

Érdemes lenne ezen írás alapján is megvitatni azokat a kérdéseket, amelyek, ha nem is ilyen mértékben, de nálunk is aktuálisak: mi a teendő olyan nehéz helyzetekben, amikor a családok, települések rendkívül rossz helyzete miatt a család, a közösség nem tud, nem akar a gyerekért eleget, még az elfogadható mérték minimumát sem teljesíteni, motiválatlan, kiégett, vagy éppen függősége, kilátástalan helyzete miatt alig motiválható. Szabad-e, jó-e ilyenkor a gyerekek olyan kiemelésé és „megmentése”, amiből nincs visszaút, ahol a szülőről „lemondunk”. Erre nincs egyszerű válasz, jó lenne, tehát meggondolni mit teszünk, mert egyre több gyerek lesz érintett, és nem tudjuk, nem tudhatjuk mi lesz az így felnőtté válókkal, mi lesz a tönkrement szülők, családok, közösségek tömegével. (A szerk.)

■ CSABA TESTVÉR – EGY KOLDULÓ SZERZETES SORSFORDÍTÓ MUNKÁJA

A határtól alig 150 km-re, Déva vára alatt gyermekkacagástól hangosan terül el egy apró magyar sziget. A szigetet vastag kőfal öleli közre, lakói pedig olyan gyerekek, akik elvesztették a családjukat szociális vagy más okból, vagy ahol maguk a családok is „elveszték”, s az ő nevelőik. Az intézmény megálmódója s megvalósítója Bőjte Csaba, ferences szerzetes, katolikus pap.

Csaba testvér egy sajátos, egyedülálló gyermekvédelmi rendszert alakított ki Romániában. Példamutató hittel és kitartással vállalja nap, mint nap a pofonokat apró pártfogoltjai érdekében. Hősies munkáját 14 évvel ezelőtt kezdte meg alig 30 gyermekkel, napjainkra ez a létszám már 500 fölé emelkedett – pontos adat nincs, mert minden nap változik –, s az akkor még lakhatatlan kolostor mellé számtalan ingatlan társult.

Napjainkban a média által nagyon fölkapott téma lett Csaba testvér munkássága s a gyermekotthon létezése, de úgy gondolom, hogy átfogó képet ritkán kapunk a cikkek vagy a kisebb-nagyobb interjúk során. A gyerekek már életében in-

dítványoznák a szerzetes szentté avatását, egyes újságírók „Teréz apuként” emlegetik, a nyomornegyedben élők pedig egyszerűen „Páternek” szólítják, aki visz számukra ételt, tisztálkodási szereket, meleg ruhát, takarót télen. Csaba testvér a ferences szerzetesek egyszerűségével, szegénységével éli meg a mindennapokat.

■ A GYERMEKOTTHON

Három alkalommal három hónapot töltöttem a gyermekotthonban. Csaba testvérnek köszönhetően, nem csak Dévát ismertem meg, hanem megfordultam különböző nyomornegyedekben, vagy más szegényebb járásokban is, ahonnan a gyermekek bekerülnek.

■ Ez is a mai Erdély

A határokat átlépve a szegénység kézzel foghatóbb. Az út mentén „nejlon” lakások, benzinkutaknál számtalan kéregető gyermek és mindenhol belebotlunk egy kóbor kutyába. Egyszer azt olvastam, hogy Románia az árvák és a kicsapott kutyák országa. Az ember kint valóban ezt is tapasztalja. Mind beljebb haladunk, a táj egyre szebbé válik, már-már varázslatos, s a szegénység egyre naturalisztikusabb.

1989 véget vetett a korábbi rendszernek. Hasonlóan más régióbeli országokhoz a nehézipar tönkrement, a gazdaság nehéz helyzetbe került, meg kellett tanulni a munkanélküliség, hajléktalanság, mélyszegénység új, sokszor elképzelhetetlen formáit is. A bányák bezártak, az ott élő embereknek nem volt pénzük elköltözni, de korábbi házaikat eladták, és nem volt visszaút. Pillanatok alatt omlott össze az életük. A bányászatot, ipart, sok helyen nem pótolta új munkalehetőség, így maradt a szegénység, a nélkülözés, a nyomor.

A gyárak bezártak, a szép reményekben élő bizakodók már nem tudták fizetni a számlákat, majd a megélhetés is kérdésessé vált. A betontömbökben nem volt „tisztaszoba”, majorság, magángazdaság. A fűtött szobákat felváltotta a több réteg ruha, majd szép lassan a kilátástalan jövő.

A hegyekben és a városok szívével körül ölelő „barakk- és garzonlakásokban” élő emberekben az alkoholizmus, a szegénység, az üres tekintet, a tehetetlenség a közös.

Csaba testvérrel először Vajdahunyad egy nyomornegyedében jártam, a „fantom blokkban”. A kisbuszból kiszállva

csimpaszkodó, ölelkező gyereksereg rohamozott meg minket. A sötét barnától az egész világosig minden színárnyalat képviselte magát a lelkes csapatban. Nagyon piszkosak voltak. Magyarul nem beszéltek, de viselkedésükkel pillanatok alatt tudtukra adták, hogy „kérnek” – ha többet nem is, egy ölelést. Nem tudtam, mit kell ilyenkor tenni. Eddig csak a filmekben láttam ilyet, de ahogy az ember lassan magába szívja a környezetet, valóságá válik minden.

Az atya elől ment, vidáman társaloga a csöppségekkel, és a ferences nővérek, akik velünk voltak, karjukban egy-egy szutykos gyermekkel barátkoztak. Nem döbbsentek meg a látottakon. Talán kérdés sem merült föl bennük. Sokszor jártak ebben a fantom negyedben. Tudták, hogy amit tesznek az jó, és apró lépés ez a változtatás országútján.

Autó nélküli utak voltak, itt-ott egy-egy fél pár cipő vagy fej s láb nélküli játék baba hevert az úttest szélén. Ablak nélküli panellakások sorakoztak. Játzóter, park helyett összefüggő piszok és derékig érő gaz borított mindent. Színek, virágok, élő lélegző növények sehol nem voltak. Forró nyár volt. Az emberek a házak előtt ültek. Tekintetük üres volt. Úgy néztek ránk, mintha állatkerti érdekességek lennénk, és éreztem, hogy most napokig lesz beszélgetésük tárgya: a Páter és a három „fehérnép” látogatása.

Lassan forogtam tengelyem körül, de bármerre is néztem ugyanaz az egyhangú nyomor tekintett vissza rám. Egy fiatal lány rázta a kezem, és magyarul mondta: gyere, a Páter messze van már. Zavartan eszméltem rá a valóságra.

A 17-18 év körüli lány egy aprócska gyermeket tartott a kezében, azt gondoltam, hogy a testvére. Miközben az atya után siettünk, beszélgetésbe elegyedtünk. A lányról megtudtam, hogy ő is az alapítványnál élt, de egy hazalátogatása alkalmával véletlenül teherbe esett. Szerelmi történetnek is fölfoghatná az idegen, és én sem voltam több mint egy idegen. „Áh! És a picit a szerelem gyümölcse?” – kérdeztem naivan. A lány pirult arccal mosolygott, majd egy felénk rohanó pár éves gyerkőcre mutatott, és csak annyit mondott „ő a gyümölcs”. 15 éves volt mikor az első gyermekét szülte. Az apa 3 évvel előző Magyarországra ment dolgoz-

ni, azóta egyszer se járt otthon.

Mire beértük a nővéreket, már az én karomban is egy kócos manó ült. Bementünk egy épületbe. Kívülről lakatlannak, élettelennek tűnt. Magam sem tudtam, mit keresünk ott. Az ajtóban két idős ember meredt ránk. Az egyik hangosan magyarázott valamit és a bekötött lábát mutogatta, a másik nagyon csúnyán köhögött. Mindkettejük kezébe füstölgött a kézzel sodort cigaretta.

A földszint sötét volt, és egy kutya pont egy patkányt rágcsált. A gyerekek nagy része kint maradt a szabadban, de páran velünk tartottak. Piszkos és bűz volt mindenhol. Ahogy haladtunk fölfelé a szag erősödött és a sötétséget fölvaltotta a félhomály. Az első szinten egy ajtó nélküli lakásba ment be az atya. Egy picit szoba volt a család konyhája, nappalija, éléskamrája, egyszóval mindene. Négyen voltak a szobában. Nyomor és zsúfoltság. Bűz, legyek, piszok, pár döglött svábbogár. A következő lakásokba bemelve is hasonló- vagy még rosszabb látvány – fogadott. A folyosón rágcsálók rohagáltak, és fürdő vagy WC sehol nem volt.

Körülbelül minden második lakásban éltek. A köztes termekben ember nagyságú szemétkupacok voltak. Gyakran megálltam és csak némán néztem a sok, befogadásra váró ismeretlent. Nem féltem, noha tudtam, ha egyedül, Csaba testvér nélkül lennék ott, már rég lelopták volna a ruhámat is.

Ajtó, ablak sehol nem volt, mert azokat már évekkel ezelőtt eltűntették a hideg tél alkalmával. A fűtőtesteknek is csak a nyoma mutatta, hogy egykor szebb világot is látott a ház, mert minden lehetséges fém, a vasátvevőnél végezte.

A második panelban jártunk, mikor fölmentem a legfelső szintre is. Csaba testvér, azt mérte föl, hogy hány gyermek lenne iskolaérett szeptemberre, de az ötödik szintre egyszer sem ment föl. Kívülről az is ugyanolyan kihaltnak tűnt, mint a többi szint. A szag erősödött, és itt már a fölfele vezető lépcsőket emberi ürülék is gazdagította a piszok mellett. Lélegeztem visszafojtva tapasztaltam, hogy az ötödik szint nem más, mint egyöntetű emberi ürülék, ahol itt-ott kivehető „egy-egy letaposott útvonal”.

Ahogy haladtunk előre egyre nagyobb lett körülöttünk az embersereg. Már nem-

csak gyerekek voltak, hanem fiatalok, felnőttek, öregek egyaránt. Kevesen beszéltek magyarul. Egy bolthoz mentünk, ahol Csaba testvér jégkrémet vett újdonsült ismerőseinknek. Nem jutott mindenkinek így kerestünk egy újabb üzletet.

Amerre csak elhaladtunk a múlt nyomorúsága és a jövő reménytelensége tekintett vissza ránk.

A kocsit tele nyomtuk gyerekekkel, akik pár hétig Déván fognak nyaralni. Napi 3 alkalommal ételt kapnak, és ami fontosabb, lesznek olyanok, akik foglalkoznak velük, szeretik majd őket. Igazi ágyban alszanak, nem egy pokrócon bogarak, rágcsálók közt. Reggel kelnek, este fürödhetnek, napközben játszhatnak.

Sok gyerkőc rohant az egyre távolodó busz után. A mögöttünk maradt helyszín minden apró részletét próbáltam mélyen elraktározni.

■ Hogyan lesz valaki a gyermekotthon lakója?

Minden gyermeknek más sorsa van, és a maga módján egyedi volt a bekerülése az intézmény falai közé. Én úgy látom, hogy az egyediség mellett, mégis csak van két jellegzetes útja, annak hogy a kilátástalan, remények nélküli világból bekerülnek egy emberi életbe. Az egyik, hogy a szülő maga kéri gyermeke felvételét, a másik, hogy a gyermek környezetéből /szomszéd, nagymama, tanár stb./ értesíti Csaba testvért a nyomorgó család életéről.

2003 októberében egy református lelkes hívta föl az atyát. Tudomása szerint van egy család a falujában, az asszony magyar, a férj román. A gyerekek iskolába nem járnak. Közeledik a tél, tüzelőjük még nincs, munkahelyük nincs, a nagymama, aki eddig még valahogy csak segítette a családot, most meghalt. Van egy ágyhoz kötött súlyosan beteg nagypapa, akit az asszony ápol. A család éhezik, szükséges lenne valamilyen segítség.

A hívás után pár napon belül az atya kocsiba szállt az iskola igazgatójával és elindultunk a családhoz. Én megfigyelőként voltam ott. „A dolgozatban majd biztos hasznát veszed, ha ráérsz, gyere!” – Csaba testvér hívott, és gondolkodás nélkül már a kocsiiban voltam.

Közel 2 órát utaztunk. A faluba érve nehezen találtuk a megadott címet. Be-

tonút nem vezetett a házhoz, nagy volt a sár. Zöld vaskerítésen zörgettünk, de nem szólt vissza senki. Egy kutya hangosan csaholt, a lánc zörgött. A sokadik ütésre, egy gyermek sípított az édesanyjának, mire az nemsokára beengedett minket.

Számomra az volt a döbbenetes, ahogy az atya bemutatkozott „Hallottunk magukról, segíteni szeretnénk.” – mondta, és az asszony azonnal beinvitált. Mint ha az lenne a világ rendje, hogy kopogtat egy idegen, az segíteni akar, és ennyi. A nő bízott bennünk, pedig – mint mondta – az atyáról sem hallott még.

Az asszony egyedül volt otthon a négy gyermekkel, és az apósával. A férje fölment a hegyekre fáért, különben megfagnának télen. Az asszony régen gyárban dolgozott- olyan 30 év körüli lehetett de az bezárt, így őt is elküldték, mint társait. A gyerekek jöttek „maguktól”, de apósa idő közben agyvérzést kapott és ő ápolja. A férje bányász volt, de az is bezárt, s azóta nincs jövedelmük. Van pár baromfi, két kecske és pár hold föld. Nagy szegénységben élnek, a férje nem veri a családját, mint sok más esetben, igaz az alkoholt ő sem tagadja meg. A ház, amiben élnek a férje szüleié. Ők a bánya mellett építkeztek, de miután az bezárt, nem maradhattak a hegyekben. Azt hitték, a város mellett könnyebb lesz. Tévedtek. Ugyan olyan nehéz, mint bárhol máshol.

Az anya féltve húzta magához a legkisebb, alig pár hónapos gyermekét. A két kisebbik anyja oldalába temette arcát, s csak néha kukucskáltak felénk. A legnagyobb fiú, aki olyan 9-10 éves lehetett, kiment az udvarra. A ház nagyon szegényes volt, de lehetőségeikhez képest tiszta. Az asszony azt is elmondta, hogy a gyerekek azért nem járnak iskolába, óvodába, mert ott mindig csúfolták őket a magyarságuk miatt. A fiúcska ezért sokat verekedett társaival, rengeteg gond volt vele, jobbnak látták, ha nem is jár oda, inkább segít otthon.

Az atya türelemmel fordult az asszony felé. Kérdezett, érdeklődött: egyszerű de nagyon lényegre törő beszélgetés zajlott le kettejük között. Az asszony szemé fölcillant mikor Csaba testvér az alapítványról mesélt neki. A nő nem akart a férje tudta nélkül semmit mondani, de

megígérte, hogy majd a lelkéssel üzen, ha döntöttek. Elmenéskor az atya megszólította az addig kint játszó fiút. A gyermek szépen beszélt magyarul. Megilletődöttségét Csaba testvér egy kis édességgel próbálta oldani. A kapuban álltunk, az asszonnyal is váltott még pár szót, majd a kisfiúhoz fordult s megkérdezte „Akarsz-e Dévára jönni?”. A gyermek nem kérdezett semmit. Szégyenlősen elmosolyodott és bólogatott. Talán még soha nem hallott erről a helyről, de ez nem zavarta. Lehetséges, hogy egy alig 10 éves gyermek átlátja annyira családjá helyzetét, hogy úgy gondolja, lehet bárhol máshol, az csak jobb lehet a jelennél?!

Egy hét múlva jött a telefon, hogy Csaba testvér mehet a három nagyobb gyermekért.

2004 nyarán egy jól szituált nő kopogtatott az ebédlő ajtaján. Csaba testvért kereste, de az nem volt ott. Tőmondatokban elmondta, hogy a gyermekét nem tudja fölnevelni, ezért mindenképp ott kell hagynia. Kértük várjon még, mert azért szükséges pár papír is, hogy törvényesen ott lehessen a gyermeke. Ez mégsem egy sintér telep, ahol bármely megunt kutyát ott lehet hagyni.

Az anya maradt, és várt egy padon a gyermekével. Eljött az ebédidő, hát őket is hellyel kínálták. Kora délután volt, mikor leültem az asszony mellé és elkezdtünk beszélgetni. A kislánya újdonsült „barátaival” játszott már a blokk előtt, de egyik szemével mindvégig édesanyját őrizte.

Az anyától tudom, hogy korábbi férje verte őt és mindig részegeskedett, hát beadta a válópert. Férje nem engedte, hogy gyermekük előtt az asszony magyarul beszéljen, így a pici csak románul ért. Elváltak, de ő megtalálta „élete egyetlen szerelmét”, aki pár hete már feleségül is vette. Azonban az új férj nem szereti az asszony gyermekét. A nő fontolóra vette a dolgot, és döntött. Gyereke lehet még, de nagy szerelem csak egyszer jön az életben. Szerencsét próbálnak Magyarországon, a gyerek csak nyűg lenne.

Megjött Csaba testvér, neki is elmondta a lecsupasított valóságot, és ennyi. Az atya próbált hatni rá, de a nő hajthatatlan volt. A hivatalos papírok rendezése után, az anya két pusztit nyomott gyermeke arcára, mereven átölelte

és elment. Sem az anya, sem a gyermek nem sírt. Nem tudom, mit mondhatott a kislánynak az édesanyja búcsúzóul, de a gyermek estére már visszavárta az asszonyt. Az nem jött. Nem jött másnap s harmad nap sem, és a gyermek még napokig járkált kisírt szemekkel.

■ Gyerekek kivételes történetei

És még honnét jönnek a gyerekek? Mindenhol! Kóborolnak állomásokon, utcákon, panelházak között, elhagyott tereken, a hegyekben. A nyomor hihetetlen. Az ablaktalan, ajtó nélküli volt „panelcsodákban” se fűtés, se villany, se víz, néha még szülő sincs. Ez a fantomblokkok világa.

A szegedi Tescotól alig kétszáz kilométerre gyermekek halnak éhen, pusztulnak el egyszerű betegségekből. Az iskolává átalakított rendház maga a mentesvár ezeknek a gyermekeknek. Sokan csak itt találkoznak először fürdővízzel, meleg étellel, emberi szóval. Aki ide belépést nyer, az megmenekült. A szó szoros értelmében életet kap. Tudják ezt a környéken, s küldik, hozzák a gyermekeket maguk a szülők is.

Nyolc hónapos kisbabával beállt egy anyuka és panasolja, az állomáson tengődik, a kicsit nincs mivel megetetni, nincs hol megfürdetni, s jön a hideg, szánja már meg. Csaba testvér meg hüledezik, hiszen még picinyke, sírni fog maga után. Hát csak próbáljuk ki – mondja az asszony, azzal a karjába adja a gyermeket, és sírva fordul kifelé az ajtón. És a kisbaba valóban nem sírt, hisz nem volt már könnye. Csaba testvér mit tehetett mást, felvitte a kicsit az egyik családhoz, s az ágyban pihenő kolleganójáról egy kicsit felemelve a pokrócot, mellé fektette a gyermeket. Megint eggyel többen lettek.

Juliskára Udvarhelyen, egy konyhasztal alá betolt papírdobozban talált. Ránézésre a kisleány akkor két éves forma lehetett, de hamar kiderült, már hat is elmúlt. Az ajtó nélküli, ablaktalan lakásokban a hideg vasfogakkal kapaszkodik a gyermekekbe. Az egyik ilyen hideg tél állíthatta meg a növekedésben, s maradt picinyke leányka. Szülei az asztal alatt tartották, nem sok reményt fűzve ahhoz, hogy bármi lesz is belőle. Ma már a meg-

változott körülmények és az orvosi kezelése hatására gyönyörűen növekszik ez az okos és értelmes leánya.

Csaba testvér több mint 500 gyermekből az egyik negyedik leánya, egy fürdőzős dévai délutánon ezekkel a szakokkal bújt oda a szerzeteshez: „Pap bácsi! Tetováltass te is a mellre egy szép hab-leányt!” „Miért?” – kérdezi Csaba testvér. „Mert apukának is egy olyan volt.” Megindult lelkéből, mint valami megáradt folyóból csak sodródtak az emlékek: „Az én apukám nagyszerű apa volt. Igaz, hogy sokat ivott s egyszer mikor korbáccsal megvert, kiütötte az egyik szememet. De nem akarta! Utána apuka is sírt, bánatában nagyon berúgott. Anyuka, amikor két éves voltam, akkor halt meg. Öngyilkos lett, mert sokat kurválkodott. És apu őt is megverte. De én nem leszek kurva.” Sorolja tovább, hogy mennyi a rossz ember: „Apukát is olyan sokáig 'bizgették', míg végül fogadásból megivott két liter vodkát. Apukám olyan rendes volt, hogy utolsó cseppig megitta, mert az ember, amit ígér, azt meg kell, tegye, ugye? Utána Apuka sokat hányt és meghalt.”

Két vadóc fiútestvér áhítattal szokott mesélni csodaszép édesanyjukról. Anyuka – Csaba testvért idézem: „a lakozott körmeivel és még egy szent szívét is megdobogtató szerelésével” – csak elvétve állít be a kolostorba. Mindig ígéri; eljön, de végül sohasem érkezik meg. Pedig a fiúk nagyon várják. Az elsőáldozási miséjüket is később kezdték, hátha odaér Anyuka, aki mindössze 18 km-re lakik Dévától. És ez így megy hétről hétre. Mit lehet mást tenni; együtt mesélni Anyáról, aki nagyon szép, és aki nagyon elfoglalt, mert rengeteg a dolga.

Katicát fentről a hegyekből kapta Csaba testvér. Anyja egy napon elhagyta családját, az apja, ki annak előtte jó pásztor volt, teljesen elzüllött. A kisleány a pásztorokkal élt, de a havasok hidege és a helyi plébános rátaláltak, s elküldték Dévára. Csaba testvér a plébános úrral egy gyerekben egyezett meg, de mire odaért a „szállító” asszony, már ketten voltak. Hiába tiltakozott a szerzetes, hogy csak egyetlen ágya van, az asszony nem tágított. Mindketten ottmaradtak.

Csaba testvér mindegyik gyermekének megpróbálja felkutatni a családját. Katicáról is kiderült, hogy van egy testvére egy román árvaházban. Amikor elmentek meglátogatni szembeállította őket: Katica, ez a te édestestvéred Juliska, ez meg itt a tiéd, Katica. Csokoljátok meg egymást. S Katica nem tudott románul, Juliska meg magyarul... Ennek immáron nyolc esztendeje, s azóta felnőttek a lányok a dévai intézményben.

A krumplit, – amiből egy télre sok-sok teherautónyi kell – az erdélyi falvakból koldulja össze a gyerekeknek. A falvakat járva elé hoztak egy nagyon legyengült gyermeket. Próbálták rábeszélni Csaba testvért, hogy vigye magával, de ő nem tudott segíteni, így is jóval többen voltak a lehetségesnél. A gyermek csak hajtogatta, vigyen magával pap bácsi, mert én itt meghalok. Szörnyű pillanatok voltak, de ott hagyta őt, nem akarta ennek a szegény, beteges gyermeknek a terhét a közösség nyakába rakni.

Pár órával később az egyik, nem is oly messze eső templomban felolvasott Szentírás részlet „bedörömbölt” Csaba testvér lelkének ajtaján. Visszafordult, s a gyermeket magával vitte Dévára. Az első szerény, de a gyermeknek „lakomának” tűnő étkezés után az újdonsült testvérek lélekszakadva rohantak a pap bácsihoz: „Jöjjen pap bácsi, kígyót hányt a kicsi!”

Állítólag ott minden mozgott. Olyan erős fertőzése volt, hogy a bélféreg csak néhány hetet hagyta volna életéből.

■ Mindennapok

A dévai Alapítványban közel 300 ember él együtt. Annak érdekében, hogy nagyobb fennakadások nélkül tudják megélni a mindennapokat, egy pontosan megszervezett napirend vázlat szükséges. Vázlatnak nevezem, mert előfordul, hogy apró csúszások történnek.

A nevelő feladata, hogy reggel keltse családját, és reggelizni vigye őket. Az ebédlőbe egyszerre maximum 80 ember fér el, így az étkeztetéseket, nem lehet egyszerre egy időben megejteni. 20 percnyi turnusokban váltják egymást a családok. Napközben a gyerekek iskolában, óvodában vannak. A nevelők rendszerben tartják a lakást, mosnak és elvégeznek minden olyan feladatot, ami szük-

séges ahhoz, hogy a lakás valóban otthon legyen. Ezek az emberek fő állásban szülők.

Az ebédre is közösen megy a család: az első „turnus” 2 órakerkezik. Délután a gyerekek tanulnak, játszanak, majd este 6 órakerkezik a vacsoráztatás.

Ez így valóban egy rendkívül lecsupaszított napirend. Reggeli, ebéd, vacsora. Ez az a három fő időpont, ami nagy alkalmazkodást igényel. Ha valamelyik család csúszik, akkor az maga után vonja a következők csúszását is.

A nevelők maguk osztják be az idejüket. Délutánra, estére szervezhet programot gyermekei számára, ha az nem akadályozza őket a tanulásban. Sok gyermek jár külön foglalkozásokra/kórus tag, néptánc stb./.

Minden napra egy család be van osztva konyhai szolgálatra. Ez azt jelenti, hogy azon a napon délután két órát a család segít a konyhán. Mosogatás, pityóka-, murokpuolás, vagy ami éppen akad. A lányok panaszták, hogy így nem tanulnak meg főzni, ezért valami különóra kezeikbe kerül még szívesen képeznék magukat. Számomra meglepő volt, hogy ez ellen a fiuknak sem volt kifogásuk.

Az Alapítványnak van egy nagyobb földterülete a blokkházak közelében. Ha a család igényli, abban lehet saját parcellája, és azt közösen művelhetik.

■ A MAGYAROK NAGYASSZONYA SZOCIÁLIS GYERMEKOTTHON MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

Az Alapítvány egészét a szociális családok teszik ki. Ez kicsit hasonló a Magyarországon létező hivatalos nevelőszülői hálózathoz. A nevelő fizetést kap, azért mert neveli saját, s fogadott gyermekeit. Külön vannak a fiús és lányos családok és nevelők, ha lehetséges nem váltogatják egymást. Így a gyermek valóban egy személyhez tud kötődni és nem havonta máshoz.

A családok részére az atya fizeti a lakások rezsiköltségét, étkeztetést, ruházatkódást, orvosi ellátást. A világ minden részéről érkeznek tárgyi adományok, így sok mindent/étkeztetés, öltöztetés, lakások berendezése/abból oldanak meg.

A Magyarok Nagyasszonya Szociális Gyermekotthon belső működési szabály-

zata az intézet működésének keresztény jellegét és optimális működését hivatott szolgálni. Érvényességét az alkalmazottak 75%-ának egyetértése adja meg.

Az intézet elnöke és hivatalos képviselője, Böjte Csaba OFM, akinek önálló döntési joga van az intézet fejlesztésével, működésével és anyagi ügyeivel kapcsolatban. Belátása szerint folyamatosan konzultál az intézet alkalmazottaival, de havonta egyszer külön megbeszélést tart a vezetőségi tagokkal. Gondoskodik a személyzet szakmai és lelki képzéséről, az intézet működését rendszeresen felülbírálja.

Az intézet igazgatója a nevelők érdekeit képviseli, de egyben ellenőrzi is őket. Joga van érdemi döntési javaslatra a munkahelyi felvétel, illetve elbocsátás tekintetében.

■ A nevelő szerepe, tevékenysége és képességei

A nevelő a Szent Ferenc Alapítvány alkalmazottja, aki a gondoskodásába fogadott gyermekeket ápolja, neveli, testi, szellemi és erkölcsi fejlődésében segíti, kíséri, támogatja. Ezt a tevékenységet hivatásából fakadóan, főállásban keresztény emberhez illő módon végzi.

A nevelő tagja a munkaközösségnek, munkája kapcsán nem cselekszik izoláltan, a közösségtől elhatárolódva. A közösség tagjaként határozza meg önmagát, akinek felelős feladata, küldetése van a közösségen belül. Készségesen együttműködik a közösség tagjaival és annak célkitűzéseivel.

A nevelő feladata az oktatás, nevelés, közlés, kommunikáció, megelőzés és gondozás.

Oktatás, nevelés:

Segítséget nyújt az iskolai feladatok elvégzésében. Megszervezi a szabadidős tevékenységeket. A gyermekeket vallásos nevelésben részesíti, szorgalmazza azok önálló tevékenységeit. Fejleszti az esztétikai érzéküket, alkotóképességüket és a természet iránti tiszteletet. Segít a gyerekeknek a vérrokonokkal való kapcsolattartásban.

Valamennyi rábízott gyermekkel pozitív, egyénre szabott érzelmi kapcsolatot alakít ki. Ébren tartja és fejleszti a gyermekek világra nyitott kíváncsiságát, és igyekszik választ találni a gyermekek világ és emberképét, erkölcsi ítélőképesség-

ét építő-kutató kérdéseikre. A gyermekek egyéni szükségleteihez mérten segít a házi feladatok elkészítésében. Naponta játszik a gyerekekkel. Esténként mesét olvas a gyermekeknek, velük együtt énekel, viccelődik, beszélget, imádkozik, eligazítást ad nekik közösségi és egyéni boldogulásuk érdekében. Gyermekei számára, kulturális, lelki és sport tevékenységet szervez, és hetente végeznek valamilyen fizikai munkát.

Közlés, kommunikáció:

Feladata e körben valamennyi rábízott gyermek egyéni motívumainak, cselekvési indíttatásainak, múltjának, társas szükségleteinek a felkutatása és ismerete.

Érdeklődik a gyermek személyes múltját illetően. Családjával a kölcsönös tisztelet jegyében bizalmas, szeretetteljes, nyitott beszélgetést kezdeményez és folytat. Meghallgatja a gyermekek véleményét és serkenti kezdeményező készségüket, kritikai mérlegelő képességüket. Elősegíti a gyermekek egymás közötti udvarias, barátságos kapcsolatteremtését.

Megelőzés és gondozás:

Érzelmileg és fizikailag biztonságos környezetet biztosít családjá részére. Egészségre, családi életre való nevelést mindvégig szem előtt tartja. A gyermekek testi, lelki, szellemi és erkölcsi jólétének folyamatos felügyelete, kedvező voltának biztosítása.

Gondos figyelemmel alakítja ki és vigyázza a gyermekek játszó, tanuló és pihenőterét. A tőle telhető módon, megelőzi a gyermekek testi megbetegedését, lelki megrázkódtatását, szellemi elsatnyulását, erkölcsi romlását.

■ A nevelő jogai

A nevelőnek joga van szakmai és lelki támaszra az egész munkaközösség részéről. Joga van részt venni bármilyen alkalmi rendezvényen, kiránduláson és egyéb szabadidős foglalkozáson, amennyiben részvétele nem válik a feladatai rovására. Joga van a rendszeres szakmai képzésre. Joga van, hogy magyarázatot kérjen a neki tulajdonított, következményeiben személyét terhelő hibákkal és megrovásokkal kapcsolatban, ha azok túlságosan általánosak vagy többértelműek. Joga van a munkájával kapcsolatos

visszajelzésekre. Joga van az intézet működésére vonatkozó javaslatok előterjesztésére. Joga van a nevelt gyermekeiről mindent tudni. A lánygyermekeket gondozó nevelőknek joguk van különbözeti pénzköltségek igénylésére a lányok higiéniai szükségleteinek fedezése céljából.

■ A nevelő kötelezettségei

A nevelőnek ismernie kell az intézet működési szabályzatát, a saját és munkatársai feladatkörét, illetve jogait és kötelezettségeit. Tiszteletben kell tartania a közösség többségi akaratát. El kell fogadnia a közösség többségi szavazata által választott vezetőségi tagok feladatkörét. A gyermekeket saját életpéldája révén keresztény nevelésben kell részesítenie. Munkája során nyitottságot és együttműködést tanúsít a közösség tagjaival szemben. Folyamatosan képzzi magát szakmailag és lelkileg. Felelősséggel tartozik a rábízott anyagi javakkal szemben.

A nevelt gyermekeivel egy közös lakásban lakik, és ha valami meghibásodik – amennyiben ő nem tudja megjavítani – a karbantartónak jelenti. A lakását, a gyermekeket s azok ruháit tisztaságban és rendben tartja. Heti egy alkalommal, lehetőleg pénteken a gyermekkel együtt nagytakarítást szervez a lakáson belül és kívül.

A gyermekeket saját életpéldája révén keresztény nevelésben kell részesítenie, azokat keresztény erkölcsiségben, keresztény erkölcsiségre, magatartásra tanítja. Kialakítja és gyakorolja az esti lefekvés szertartását: tisztálkodás, mesemondás, játék, ima, beszélgetés. Példamutatóan részt vesz a szentmiséken.

Felelősséggel tartozik a gyermekek testi épségéért, azok megbetegedése esetén gondozza őket. Nyelvezete mentes a trágár, vulgáris, közönséges jelzőktől, ki-jelentésektől. A gyermekek előtt nem cigarettázik!

■ A gyermek jogai

A gyermeknek joga van, hogy szüleit és rokonait szabadidejében meglátogassa, de csak a saját nevelője által engedélyezett időintervallumnak megfelelően. Joguk van részt venni kulturális, szórakoztató és sport rendezvényeken. Joga van, hogy keresztény nevelésben részesüljön, és a testi-lelki fejlődésének kedvező, azt biztosító életfeltéte-

lekhez. Joga van az erőszak bármely formája elleni védelemre, iskolai program befejeztével a pihenésre. Joga van este 9 órakor lefeküdni, még akkor is, ha az aznapi teendőit, nem fejezte be, és a reggeli ébresztőig aludni. Joga van a szabad önkifejezésre. Joga van büntetés esetén magyarázatot kérni. Joga van orvosi ellátásra.

■ A gyermek kötelezettségei

A gyermeknek el kell fogadnia az intézmény belső szabályzatát. Magatartását az intézet írott és íratlan szabályainak megfelelően alakítja. Egyéni érdekeit alá kell vetnie a közösség érdekeinek. Köteles az Alapítvány tulajdonában álló tárgyakat, a tanszereit és a ruháit különös gonddal, épségben megőrizni. Rendben és tisztán kell tartania a szobáját és a környezetét. Reggel az ágát köteles megvetni, mosakodni és fogat mosni. Az ebédlői szolgálatát köteles tisztességesen ellátni. Részt kell vennie a közösség közös ünnepein, a szentmiséken, ahol illő, fegyelmezett magatartást tanúsítani. Maximum két egymástól különböző délutáni fakultatív programon vehet részt, de csak a szilencium időtartamán és az étkezés időpontjain kívül. Mindehhez a nevelő beleegyezése szükséges.

A felnőttekkel és a többi gyermekkel szemben tisztelettartó, udvarias, segítőkész magatartást tanúsít. Segíti a kisebb gyermekeket, betartja az iskolai programot. A nevelő kérésére, köteles ismertetni elvégzendő iskolai feladatait, és alkalomadtán felmondani a házi feladatot. Kerülnie kell a trágár, keresztény értékeknek ellentmondó nyelvhasználatot.

Iskolai napokon csak nyomatékos szülői, vagy rokoni kérésre hagyhatja el az intézetet, illetve akkor, ha beteg. Távozásakor köteles hátrahagyni elérhetőségének adatait. Ha valamilyen oknál fogva nem tud vissza jönni az előre egyeztetett időpontig, akkor a nevelőjét köteles értesíteni.

■ NEHÉZSÉGEK, AKADÁLYOK

■ Sanepit

A szó magyar megfelelője az ÁNTSZ lenne. Ha az atyától, vagy bármely ott dolgozótól érdeklődtem az „ellenőrökről”, inkább csak szükséges rosszként emleget-

ték. Kis utánajárással azonban bárki előtt világossá válik, hogy ez így nem teljesen igaz. A kezdetekkor ez a „szükséges rossz”, nagy gyakorisággal látogatta az Alapítványt. Úton útfélen hibákat, botlásokat kerestek. A legapróbb vétségekért is bezárással fenyegetőztek. Az évek múlásával Csaba testvér személye és munkája mind nagyobb teret hódított, határokat nem ismerve. Napjainkra úgy gondolom, mögötte áll sok ezer ember, akik miatt „a bezárás” veszélye már nem fenyegeti őket.

Én magam is tapasztaltam 4-5 ellenőrzést, és nem szívesen emlékszem vissza az akkor történetekre. 2004 nyarán, a konyhán dolgoztam és szinte a semmiből került elő egy férfi és egy nő. Megálltak az ajtóban, nem szóltak. Némán figyeltek befelé, és tekintetük össze-vissza járt. A szakácsnő is észrevette őket, de hallgatott. Sok vendég megfordul naponta az alapítványnál, de az ember érezte, hogy ez most más. A levegő megfagyott. Zavarban dolgoztam tovább, mert tudtam, hogy ott vagyok, ahol nem kéne lennem. Az előírásnak megfelelő fehér ruha sem volt rajtam. Egy perc nem telt el és románul köszönt a két idegen. Beljebb léptek, a szakácsnő is köszönt. Alig 10 percig tartott az egész. Belenéztek a gázon lévő edényekbe, körbe pásztázták a hűtőt és a kamrát. Sokat kérdeztek, a szakácsnő mindvégig higgadtan válaszolt. Mielőtt elmentek volna, a szakácsnővel aláíratlak valamilyen papírt, ami az észlelt hibákat rögzítette, valamint, hogy kint jártak.

Az elkövetkezendő 2 hétben még 3 ellenőrzés volt a konyhán. Ritka, hogy ennyire gyakori vendég legyen a sanepit.

A háztartásokat is rendszeresen szokták ellenőrizni. Beszélgetésekből tudom, hogy oda évente 1-2 alkalommal mennek ki, de sokkal aprólékosabban átnéznék mindent.

■ Az otthon a sajtó szemével

Az Alapítvány gazdasági irodájában találtam egy nagy mappát, mely tele volt magyar, szlovák, angol, német és román nyelvű írott sajtóanyaggal az intézményről. A cikkeket tartalmilag nézve, szinte az összes egy sablonra épült. Bemutatták a kezdeteket, mikor is Csaba testvér leverte a kolostor rozsdás lakatjait, szemléltették a jelen nehézségeit, pár meghatározó történettel, majd elismerő szavakat intéz-

tek az atyához a nem mindennapi tettéért. A cikkek végén olvasható a gyermekotthon elérhetősége, bankszámlaszáma, és hogy mindenféle segítséget szívesen fogadnak. A román nyelvű sajtó ezzel szemben főleg a hibákat emeli ki, ahogyan én láttam, és hanyagolható tényként megemlíti, hogy a gyerekek rossz körülmények közül kerülnek az atyához. A következő sorok a román nyelvű cikkek tartalmát idézik.

Étkezésük rendkívül szegény kalóriában. Több húst és tejterméket kellene fogyasztaniuk. Szemmel láthatóan testi fenytésben nem részesülnek, de a 3-3,5 szobás lakások nem elegendőek egy 10-12 fős család részére. Ezáltal a gyermekek mozgásterét és általa a jogaikat csorbítják. A nevelők nem rendelkeznek olyan papírral, amely biztosítaná, hogy valóban megfelelőek a „szülői munkára”. A dolgozók jelentős része nem beszél románul, emiatt a gyerekek sem beszélik a nyelvet, így „erőszakos elmagyarosítás” folyik az intézményben.

A gyermekvédelmi ellenőr szerint, kérdésessé válik, hogy a ferences Alapítvány felügyelete alatt álló gyermekek valóban megkapják-e mindazt, amire szükségük van ahhoz, hogy a jövőben a társadalom szerves részesei legyenek.

Az olvasottakat elfogultság nélkül, felsorolás-szerűen szerettem volna leírni. Nem vagyok naiv, és a gyermekotthon létét nem rózsaszín felhők között látom. Az intézményt emberek irányítják, így természetes, hogy nem tökéletes. Vannak hibái, de mindaz, miket a román nyelvű cikkek rögzítenek, hagynak némi kivétnevalót maguk után.

Kalóriaszegény a gyerekek étkeztetése. Ez az állítás igaz. 2003-ban egy szívemhez közel álló 7 éves kisfiú került az állami kórházba, fertőző osztályra. A fiú nem volt diétára fogva. Táborozás közben kapott el valami betegséget, amitől az egész testét gennyes hólyagok borították. Az ápolók azt hitték, hogy a gyermek édesanyja vagyok, így egy köntöst a nyakamba akasztva minden nap meglátogathattam a fertőző osztályon. Az első nap étrendje engem igencsak megdöbbentett. Reggelire egy szelet kenyér, forró teával. Ebédre sárga vizet kapott- húsleves néven – második fogásként pedig a sárga vízben úszott egy egész főtt krumpli. Ke-

nyeret nem kapott, mert a reggeliből még maradt neki. Vacsorára, a szelet kenyér mellé egy bögre tea. Étkezések között 3-3 db háztartási kekszet kapott még. A következő napok ebédjei változatosabbak voltak, de kalóriában nem gazdagabbak.

Korlátozva van a gyermekek mozgásterre, mivel a lakások nem elég tágasak. Ez is igaz, pláne ha abból a szemszögből nézzük, hogy mennyivel nagyobb hely jutott nekik az utcán vagy az állomásokon.

Nincs biztosíték arra, hogy a nevelők valóban alkalmasak lennének munkakörük teljesítéséhez. Én úgy láttam, hogy az Alapítvány túlságosan ember-gyermek központú ahhoz, hogy bármilyen elvetemült nevelő képes lenne ott leplezni magát. És ki kért papírokat attól az alkoholistá edesapától, aki véletlen leforrázta 6 éves gyermekét, 20 l vízzel? És annak az edesanyának ki adott papírokat a neveléshez, aki koldulásra kényszeríti gyermekeit?

Az Alapítvány falai között „erőszakos elmagyarosítás” folyik. A külföldről érkező munkatársak, valóban nem beszélnek románul, de ez legfeljebb a dolgozók 20%-a. A gyerekek kétnyelvű iskolába járnak és az év végi nagy záróvizsgákat románul kell letenni, kivétel nélkül.

Lehetnek-e ezek a gyerekek a társadalom szerves részei? Azt hiszem, hogy ennek a kérdésnek az egyértelmű igen választát semmi sem bizonyítja jobban, mint a 14 egyetemista, akik a kolostor falai közül kerültek ki, és ma Kolozsváron tanulnak. És van még 10-12 fiatal felnőtt, akik ugyancsak Csaba testvérnél nevelkedtek, de mára saját családjuk, háztartásuk van. Lehet, hogy szegényesen élnek, de tisztességben, szeretetben, és dolgoznak a mindennapi betevőért.

■ AZ ÁLMOK MEGVALÓSULÁSA

Csaba testvér szinte a semmiből alapította meg a dévai gyermekotthont. Ferences szerzetes lévén a semmiből kell fenntartania is, hiszen nem lehet munkahelye, amivel megkereshetné „családjá” számára a mindennapi betevőt.

Hogy lehetséges, hogy immáron 12 éve létezik, s egyre csak virágzik az Alapítvány? Jó ferenceshez hűen, koldulásal. Járja az országokat, misézlik, lelki gyakorlatokat tart, és beszél, beszél, be-

szél. Megszámlálhatatlan támogatóra lelt az évek folyamán. Vannak, akik egy hetet, egy napot, egy órát adnak az életükből, mint önkéntesek. Szőnyeget, bidonokat mosnak, kapálnak a kertben, gyerekekre vigyáznak, vagy éppen ajtókat festenek. Csaba testvérnek csak egy kérése van a „a messziről érkezőhöz”: szeresse a gyerekeket. Nevelők, tanárok mennek egy rövid időre – s maradnak ott évekig.

Egy meglehetősen egyedi külsejű férfi gördült be méltóságteljesen Harly Davidsonjával a kolostor elé. Csaba testvért kereste. A TV-ből hallott az Alapítványról. Egy jól menő üzlete van, gondolta segít. Az atya kezébe nyomott egy borítékot, és amilyen váratlanul jött úgy is távozott.

Egy idős román asszony a kezdetekkor minden reggel a templom ajtajára akasztotta a gyerekek aznapi uzsonnáját. Norvégiából immár harmadik éve egyszer ellátogat egy otthonukban hírességnek számító bohóc páros, akik pár napig ingyen mulattatják az ott élőket. Egy ács pár hónapig élt az alapítványban és fizetségül egy több méteres keresztet faragott, amiről a mai napig azonnal megismeri a kolostort az arra járó idegen.

Megszámlálhatatlanok azon névtelen adakozók is, akik munkájukkal, vagy anyagi lehetőségeikhez mérten segítik az atya munkáját.

2004. október 18-án mutatták be Budapesten, /s azóta már több városban is/ a Csillagösvény című filmet, melyet Moys Zoltán, Vándor Attila és Schödl Dávid rendeztek. A film a Dévai Szent Ferenc Alapítvány történetét és tevékenységét mutatta be. Megszólalt benne Csaba testvér, pár munkatársa és gyerekek is meséltek az életükről.

A támogatói est fővédnöke Mádl Dalma Asszony volt, aki 2003-ban személyesen is ellátogatott a gyermekotthonba.

Kedd, Szent Antal napja. Külön szeretném kiemelni a segítségnyújtás eme formáját, mert ezek a napok különösen tetszettek nekem. A reggeli szentmise előtt s alatt a hívek kenyeret hordanak Szent Antal szobra elé. A szertartás a kenyerek megáldásával zárul, ilyenkor legalább 30-40 kg-nyi napi betevő előtt áll a pap. A nap folyamán késő estig jönnek az emberek, s rakják le a szobor elé, az ala-

pítvány részére a kenyereket. Összesen 60-80 kg kenyér gyűlik össze.

■ ÖSSZEZÉS

A határon túli szociális ellátórendszer számos problémával küszködik, az egyházaknak illetve a karitatív szervezeteknek, és az egyes embereknek nélkülözhetetlen szerepük van.

Romániában eddig még általam sehol máshol nem tapasztalt szegénység uralkodik. Nagy a munkanélküliség, a minimálbér alig haladja meg a 14 000 Ft-ot, és az árak hazánkéhoz hasonlóak.

Országszerte sok üres, elhagyott gyárépület áll. Némelyikben meg-meg húzódik egy hajléktalan, de ami mozdítható volt benne, már elvitték. A faanyag /ajtó, ablakkeret, polcok stb./ tüzelőként végezte, a fémek pedig az ócskavasasnál.

Kolduló gyerekekbe botlik az ember úton útfélen, és jelenlétük csak akkor szúr szemet valakinek, ha csapatostul megrohamoznak egy külföldi turistát. Jól menő üzletek előtt nem ritka, hogy egy férfi áll kezében hosszú pálcával, és azzal hessegeti el a koldusokat.

Csaba testvér családsegítő központot akar Déván, újabb árvaházakat, óvodákat a Hargitában, magyar nyelvű gimnáziumot, szakmunkás iskola bővítését, idősek otthonát és egy tisztességes egészségügyi rendelőt, állandó orvossal. És a tervek egyre inkább megvalósulnak. A kezdetekkor sokan a dévai Gyermekotthon megvalósíthatóságában sem hittek.

Egyfajta burokból élnek úgy a gyerekek, mint a felnőttek. A világ szennyétől próbálják megóvni a felnövekvő nemzedéket, akik hisznek a csodálatos világban, még akkor is, ha apuka csak úgy tudta kimutatni szeretetét, hogy sírt, miután megvakította gyermekét.

Nehéz élet, néha naturalisztikusan egyszerű, sivár, igazságtalan, vagy éppen indulatoktól fűtött, kétszínű és hazug. Nap, mint nap úgy fekhettem le az ágyba, hogy „Te jó ég! Ha én ezt otthon elmesélem...” Aki nem veszi észre Déván abban az ellentmondásokkal teli világban a szeretet mindenhatóságát s annak győzedelmét, az vak.

Gergely Nikolett